

ข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2546 ที่มีต่อยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม

กระทรวงยุติธรรมควรดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

1. เร่งดำเนินการจัดทำ e-Government เกี่ยวกับงานยุติธรรมทั้งระบบให้เชื่อมโยงกันให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้สำนักงานประมาณพิจารณาจัดงบประมาณสนับสนุนด้วย
2. ให้เร่งดำเนินการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้แล้วเสร็จโดยเร็ว อันจะเป็นประโยชน์ต่อการรวบรวม ประมวล และสืบค้นข้อมูลการกระทำผิดในคดีอาญา (tracking criminal) นับตั้งแต่เรื่องเข้าสู่ระบบงานยุติธรรม กล่าวคือ เริ่มจากการรับแจ้งความของตำรวจภายหลังเกิดอาชญากรรมหรือเมื่อมีการกล่าวหาว่ามีการกระทำผิดขึ้น แล้วเข้าสู่ระบบการส่งฟ้องของพนักงานอัยการ เข้าสู่ระบบศาล จนถึงงานราชทัณฑ์และการปล่อยตัวผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคม และเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มของอาชญากรรม ประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาสังคมต่อไป นอกจากนี้ กระทรวงยุติธรรมต้องเป็นหน่วยประสานงานกลางกับตำรวจอัยการ และศาล เพื่อสร้างระบบงานยุติธรรมให้สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง
3. การวิเคราะห์ลักษณะข้อห้ามหรือการกระทำผิดที่เป็นความผิด เพราะกฎหมายห้ามไว้ (mala prohibita) ควรกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย นอกจากนี้ ควรต้องมีการจัดเก็บสถิติการกระทำผิดซ้ำของนักโทษ (recidivion) เพื่อจำแนกข้อมูลการกระทำผิด และกำหนดแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาคต่อไป
4. ควรนำระบบพักการลงโทษ (parole) มาใช้ โดยคดีบางคดีควรใช้วิธีการคุมขังระยะเวลาสั้นๆ แล้วใช้วิธีการแก้ไขฟื้นฟู (rehabilitation) โดยนำเข้าโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองหรือเกษตรโยธิน จะเหมาะสมกว่าการคุมขังไว้เป็นระยะเวลานานๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ
5. คำจำกัดความของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนต้องสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และโดยที่ปัจจุบันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (juvenile delinquency) มีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ดังนั้น จึงต้องทำการศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดเพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาคต่อไปในอนาคตด้วย
6. ควรสร้างรายได้ให้กับนักโทษ โดยการเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่มีความประสงค์จะใช้แรงงานนักโทษที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว สามารถใช้แรงงานนักโทษได้ โดยให้ประสานการดำเนินการในรายละเอียดกับกระทรวงอุตสาหกรรมต่อไป

7. กระทรวงยุติธรรมต้องให้ความสำคัญกับการขยายโอกาสและเพิ่มช่องทางเพื่อให้คนจนสามารถเข้าถึงกระบวนการให้ความยุติธรรม (access to justice) ได้อย่างคล่องตัวทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป และต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน รวมทั้งควรกำหนดดัชนีชี้วัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของคนยากจนให้ชัดเจนด้วย เช่น ปริมาณการร้องขอความเป็นธรรม เป็นต้น

ข้อสังเกตสำหรับทุกกระทรวง

เนื่องจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในหลายกรณี จำต้องอาศัยความร่วมมืออย่างบูรณาการของหลายกระทรวง เช่น ยุทธศาสตร์การส่งออกของกระทรวงพาณิชย์อาจต้องร่วมมือกับกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในเรื่องการผลิต และอาจต้องร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขในเรื่องความปลอดภัยของสินค้าอาหาร ดังนั้น จึงควรให้ทุกกระทรวงกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือดังกล่าวในลักษณะบูรณาการเพื่อผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมของประเทศได้สูงสุด ทั้งนี้ โดยควรมีตัวชี้วัด (KPI) ที่แน่ชัด และมีสัดส่วนคะแนนที่เหมาะสมด้วย
